

Sveparks arbetsgrupp: Parkering i våra städer

Sveparks styrelse har beslutat tillsätta arbetsgrupper inom olika områden, för att få input, idéer och engagemang i olika utvecklingsfrågor som är viktiga för parkeringsbranschen. Detta dokument är en sammanfattning av arbete och diskussioner genomförda av arbetsgruppen Parkering i våra städer, under våren 2020.

Att tänka på vid upphandling

En upphandling är ett stort jobb. En hel del dokument som checklistor, upphandlingsdokument och lathundar mm finns på internet. Men en del generella tips gällande upphandlingar som berör parkeringsfrågor framgår inte i dokumenten.

En förmån med medlemskap i Svepark är att man får tillfälle att träffa kollegor och ha ett utbyte med personer i lika ställning och som har liknande arbetsuppgifter, om bland annat upphandlingsfrågor. Dessa tips har vi sammanställt för Svepark att använda i utskick till nya medlemmar som kontaktar Svepark för stöd. Informationen ska ses som ett komplement till muntlig rådgivning, eftersom upphandling måste utformas individuellt i grund och botten och kräver specifik rådgivning från fall till fall.

Deltagare

- Fanny Berglind, Västerås stad
- Louise Bill, Örebro Parkering
- Fredrik Olsson, Gävle parkering
- Gustav Törnquist, Uppsala parkering
- Patricia Wallin Granhagen, Falu P

Fokusfrågor

- Att tänka på vid upphandling
- Parkeringsnorm
- Förslag på ökat nätverkande

Sveparks tips inför upphandling

Tid x 2

Tid, dels med betydelsen att ni ska dra igång upphandlingsarbetet i god tid innan upphandlingen skall publiceras men också med betydelsen att ge tid för ansvariga personer att göra alla rätt. Att det finns tid att sätta sig in i underlagen och se till att man självt äger dem och inte får ett färdigt underlag som ej är ordentligt avstämt med era egna mål.

Hur lång tid beror på omfattning och typ av upphandling. En större tjänst tar i regel mer tid att förbereda och upphandla än vad en mindre gör. Beakta att tid för eventuella överklaganden kan tillkomma.

Rådgivning

Upphandlingsmyndigheten kan bistå med vägledning och rådgivning. Avsnitt 3 i det här arbetet "fler mötesplatser för nätverkande" kan om det realiserats vara en bra plattform att också fråga om råd och tips i och därifrån dra lärdom av andras framgångar och misstag.

Kvalitetssäkring

Gör en plan för upphandlingsarbetet och sätt upp tydliga mål med hur det ska se ut efter genomförd upphandling. Som du frågar får du svar.

Ett bra tips är att lista frågor inledningsvis i processen: Vad har vi nu? Är det överensstämmande med vad vi vill ha? Hur ser det ut? Hur funkar det? Vad kostar det? Vad är vi nöjda respektive missnöjda med? Vet vi om alla led/turer? Vad har "grannen" för lösning? Skriv ner svaren och stäm av dem mot planerat resultat med upphandlingen.

Stäm av svar mot mål dvs kvalitetssäkra och justera vid behov.

Svara på upphandlingen själv innan den läggs ut och gör noggranna beräkningar. Ifrågasätt "har vi fått svar på alla våra frågor?"

Rätta eventuella brister eller fel alternativt lägg ut upphandlingen.

Utvärdera

Fördjupning gällande parkeringsnorm

Att det finns tillgång till parkeringsplatser för cyklar, bilar och andra fordon är en förutsättning för att trafiken i en kommun ska fungera på ett smidigt sätt. För att se till att det ordnas ett lämpligt antal parkeringsplatser vid ny- eller ombyggnationer arbetar många kommuner med så kallade parkeringsnormer, bestående av olika parkeringstal.

Ett parkeringstal anger det minsta antal parkeringsplatser - både för bil, cykel och andra fordon - som ska ordnas vid ny- eller ombyggnation av en fastighet. För att anpassa antalet parkeringsplatser utefter den förväntade efterfrågan på parkeringsplatser så tas det ofta fram olika parkeringstal för olika delar i kommunen, beroende på aspekter såsom avstånd till service och närhet till kollektivtrafik. Parkeringstalen kan således variera beroende på om byggnation sker i centrala delar av en stad, i stadens utkant eller på landsbygden.

Därtill så styrs parkeringstalet utifrån olika boendetyper och verksamheter. Det innebär exempelvis att en lägenhet med ett rum och kök ofta har ett lägre parkeringstal än en lägenhet med fyra rum och kök, eller ett radhus. Även verksamheter såsom skolor, förskolor, kontor, handel och äldreboenden har ofta parkeringstal anpassade utefter den specifika verksamhetens behov.

Kommuner kan tillämpa flexibla parkeringstal. Det innebär att kravet på den mängd parkeringsplatser som ska ordnas vid ny- eller ombyggnation kan reduceras om förutsättningar istället skapas för ett ökat hållbart resande. Parkeringstalet kan alltså sänkas om fastighetsägare åtar sig att arbeta med åtgärder som underlättar att resa på ett hållbart sätt, som att exempelvis erbjuda de boende i en fastighet tillgång till en fordonspool eller att tillhandahålla kollektivtrafikkort till de verksamma på en arbetsplats. Den reduktion som åtgärderna genererar kan variera mellan olika åtgärder, och kan baseras antingen på andelstal eller bestämda antal.

Varför är det viktigt att en utredning föregår antagandet av en parkeringsnorm?

Vid framtagandet av en parkeringsnorm så är det viktigt att se till konsekvenserna av den norm som föreslås, det vill säga vilket/vilka parkeringstal som ska vara gällande. En utredning bör därför ta hänsyn till ett antal frågor: Vad händer om parkeringsnormen blir för hög? Vad händer om normen blir för låg? Hur påverkar de parkeringstal som sätts i olika områden omkringliggande områdets parkeringssituation?

Det finns inget fastslaget mått för vad som är ett högt kontra ett lågt parkeringstal, utan vad som anses vara högt och lågt skiljer sig åt från kommun till kommun, och från stad till landsbygd. Exempelvis så skulle ett parkeringstal som uppfattas som högt i Stockholms innerstad kunna ses som ett lågt parkeringstal i en landsbygdskommun eller vice versa; det gäller alltså att se till vilka förutsättningar som är gällande i den aktuella kommunen och för den specifika platsen. Utmaningen är således att hitta rätt nivå på parkeringstalen för den specifika kommunen och platsen.

Utmaningen är således att hitta rätt nivå på parkeringstalen för den specifika kommunen och platsen.

Ett för högt bilparkeringstal...

...bidrar inte till att skapa goda förutsättningar för ett ökat hållbart resande, eller mer attraktiva stadsmiljöer. Det bidrar heller inte till ett samhällsekonomiskt gynnsamt bostadsbyggande, till följd av att kostnaden för att bygga parkeringsplatserna blir dyrare. Ofta läggs en stor del av

kostnaden för parkering på bostädernas hyra (oavsett om lägenhetsinnehavaren har en parkeringsplats eller inte). Med fler parkeringsplatser blir alltså denna kostnad högre.

Ett för lågt parkeringstal...

...för bil kan innebära att fastighetens parkeringsbehov inte tillgodoses, vilket kan medföra att parkering istället sker på mark som är avsedd för andras parkeringsbehov eller på allmän

Ett för lågt parkeringstal kan medföra att parkering istället sker på mark som är avsedd för andras parkeringsbehov eller på allmän platsmark.

platsmark. Därtill kan ett för lågt parkeringstal minska fastighetsägares vilja till att arbeta med mobilitetsåtgärder som kan antas bidra till ett mer hållbart resande, eftersom parkeringstalet i sig redan är lågt.

Den parkeringsnorm som antas kommer att påverka samspelet mellan parkering på tomtmark och gatemark. Med ett för lågt parkeringstal ökar, som tidigare nämnts, risken för att parkering alstrad av fastighetens boende eller verksamma även kommer att ske på omkringliggande gator och parkeringsytor som är menade för andra behov. I dessa lägen är det viktigt att se till att den gällande trafik- och parkeringsregleringen och prissättningen på tomtmark styr parkeringen till fastigheten så att gatumarken istället kan nyttjas till korttidsbesök och angöring.

Utredningen bör tydliggöra om den utgår ifrån en prognosstyrning eller en målstyrning, dvs varför det föreslagna parkeringstalet ligger på den nivå som det gör i förhållande till prognoser eller mål. Prognosstyrningen innebär kortfattat att försöka förutsäga efterfrågan på parkering och sedan tillgodose den med ett anpassat parkeringstal, medan den målstyrda planeringen utgår ifrån ett specifikt mål (om t.ex. en högre andel hållbara resor inom kommunen eller att öka tillgängligheten för biltrafik) som parkeringstalet således anpassas utefter.

Även parkeringsnormen för cykel bör utredas för att kunna anpassa antalet cykelparkeringsplatser utefter kommun- eller platsspecifika förutsättningar. För en cykelparkeringsnorm så handlar det ofta om att säkerställa att det byggs tillräckligt med parkeringsplatser för att kunna möjliggöra för ett ökat cyklande, samt att se till att hänsyn även tas till specialcyklar såsom elcyklar, lådcyklar och cykelkärror. Förutom cykelparkeringsplatser så bör parkeringsplatser för tvåhjuliga motorfordon, elsparkcyklar m.m. också tas hänsyn till i framtagandet av en parkeringsnorm. Här kan behovet variera kraftigt mellan olika kommuner.

Vikten av uppföljning

Parkeringsnormer och parkeringstal förändras naturligtvis också över tid. Eftersom ett samhälle är något som utvecklas på sitt eget sätt, och inte tar full styrning av vare sig plan- och bygglag eller andra demokratiskt fattade beslut, är uppföljning av parkeringstal ett viktigt område.

Efter det att en ny stadsdel byggts går stadsplaneringen vidare, och kvar är ett område som fungerar mer eller mindre som det var tänkt. Såväl "lyckade" lösningar som mindre lyckade lösningar vad avser sätta parkeringstal behöver följas upp, för att kalibreringen av parkeringstal ska fungera i framtiden. I dagsläget blir det som var en plan- eller bygglovsfråga snabbt ett problem för gatu- och trafikkontor, som har att hantera medborgares frustration, antingen avseende avsaknaden av parkeringsplatser i ett område, eller deras dåliga utformning.

Fler mötesplatser för nätverkande

Under våren har arbetsgruppen främst hållit sig till de övergripande frågorna upphandling och parkeringsnorm. Frågor som diskuterats gällande båda fokusområdena handlar om hur detaljerat Svepark bör uttala sig. Ofta uppkommer mycket detaljerade frågor hos Sveparks medlemmar, som till exempel att diskutera vikten av uppföljning gällande flexibelt parkeringstal och upphandlingsfrågor.

Att kunna erbjuda något till nya kunder tror vi att starka nätverk kring specifika frågor kan vara bra. Att ha generella program för att lyssna, som till exempel Sveparkdagarna är bra, men dessa kan utvecklas till att även bjuda in till mindre diskussionsforum (antingen genom fysiska möten eller möten i den digitala världen). Målet är att få utbyte och dra lärdom av varandras erfarenheter. Vi tror att det är en fördel att göra detta muntligen.

Arbetsgruppen tror att alla – potentiella nya medlemmar, mindre kommuner liksom de stora kommunerna och de privata parkeringsbolagen har ett behov av att fortlöpande få ny input.